

Моніторинг впровадження Україною зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства

Випуск № 24 (вересень 2015 року)

8 вересня уряд затвердив план заходів із впровадження Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (ЕІПІ) на 2015 рік ([Розпорядження № 910-р](#)), а 14 вересня визначив Мінфін як адміністратора та відповідального за єдиний веб-портал використання публічних коштів ([Постанова № 694](#), [Розпорядження № 911-р](#)).

Мінекономрозвитку створило [Дерегуляційний офіс](#), метою якого є систематичний перегляд регуляторного середовища, оцінка ефективності й доцільності кожного обмежувального заходу. Відомство також [завершує підготовку](#) законопроекту щодо створення в Україні структури з надання фінансової підтримки експорту – Експортно-кредитного агентства.

15 вересня Верховна Рада [прийняла законопроект №2087а](#) щодо реформи держзакупівель; зміни дозволять знизити корупцію, спростити доступ для бізнесу та відкрити для українських виробників міжнародний ринок державних закупівель. 17 вересня парламент прийняв пакет законів для забезпечення реструктуризації державного боргу та його часткового списання.

16 вересня Президент ввів у дію рішення РНБОУ про запровадження персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), пов'язаних з агресією Росії ([Указ № 549/2015](#)).

16 вересня Міненерговугілля затвердило оновлений склад багатосторонньої робочої групи для розроблення, втілення і моніторингу ефективності виконання реформ відповідно до зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства ([Наказ № 596](#)). До групи увійшли представники уряду, учасників ринку, профільних асоціацій та громадськості, у т.ч. від експертної коаліції "Енергетичні реформи".

17 вересня відбулося [перше засідання Наглядової ради](#) проекту технічної допомоги "Українсько-данський енергетичний центр", який передбачає залучення данських експертів до розробки енергобалансу, допомоги із розробленням реєстру викидів парникових газів, моніторингу енергоефективності та аналізу впровадження відновлюваних джерел енергії.

22 вересня, в рамках XIII Міжнародного форуму "ПЕК України: сьогодні та майбутнє", відбулася [дискусійна сесія "Енергетична дипломатія: нові виклики та можливості"](#), за підсумками якої міністр В.Демчишин ініціював [створення тактичної фокус-групи](#) для розробки стратегії позиціонування України на зовнішніх енергетичних ринках.

28 вересня відбулося [перше засідання Кластеру 3](#) (енергетика, транспорт, навколишнє середовище та сфера цивільного захисту) Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету Асоціації Україна – ЄС.

У вересні урядом запущено сайт program.kmu.gov.ua як електронний звіт, в якому в режимі реального часу кожне міністерство (у т.ч. [Міненерговугілля](#)) публікує дані про стан виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів.

1 жовтня відбувся другий [українсько-японський семінар з питань енергетичної безпеки](#), в ході якого Україні вручено Стратегічний план реформування енергетичної галузі ("Майстер план"), розроблений Японським інститутом енергетичної економіки (IEEJ). Також була підписана спільна заява на рівні профільних міністерств щодо співробітництва.

Дана публікація випущена в рамках проекту "Покращення імплементації зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства через посилення ролі громадськості", що здійснюється ГО "Діксі Груп" спільно з Ресурсно-аналітичним центром "Суспільство і довкілля" за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Ресурсно-аналітичний центр
"Суспільство і довкілля"

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of NGO "DiXi Group" and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Загалом прогрес України у виконанні зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства виглядав у вересні наступним чином:

У сфері безпеки постачань:

За підтримки ЄС, Україна досягла домовленостей з Росією в рамках нового "зимового пакету"

16 вересня у Відні відбулася [двостороння зустріч](#) голови правління НАК "Нафтогаз України" А.Коболева та голови правління ПАТ "Газпром" О.Міллера, в ході якої сторони обговорили основні параметри нового "зимового пакету", зокрема, можливий формат взаємодії в осінньо-зимовому сезоні 2015-2016 років.

25 вересня на зустрічі в тристоронньому форматі ЄС-Україна-РФ було [домовлено про умови постачання газу в Україну](#) на наступний зимовий період, тобто з 1 жовтня 2015 року до кінця березня 2016 року. На зустрічі, на якій головував віце-президент Єврокомісії з Енергетичного Союзу М.Шевчовіч, взяли участь представники Єврокомісії, України та Росії, які парафували юридично обов'язковий протокол і подали його своїм урядам на затвердження.

Відповідно до парафованого протоколу, українська сторона бере на себе зобов'язання забезпечити транзит газу до ЄС, зокрема через закачування 2 млрд. кубометрів газу до підземних сховищ уже в жовтні 2015 року. Росія бере на себе зобов'язання знизити ціну на газ для України у IV кварталі 2015 року та I кварталі 2016 року до рівня, співставного з рівнем цін для суміжних з Україною країн ЄС. Це буде здійснено через зниження відповідного експортного мита.

Натомість Єврокомісія продовжить зусилля щодо знаходження необхідного фінансування з боку європейських та міжнародних фінансових інституцій для купівлі газу Україною. Частина цих грошей має бути доступною вже наприкінці цього року; тим часом, ["Нафтогаз" залучив](#) на ці цілі 500 млн. дол. кредитних коштів у державних банків.

Можливості газової торгівлі України та ЄС лише зростають: Словаччина може [побудувати 7 км газопровід для збільшення постачань](#) до України, а "Нафтогаз" повідомив про [вхід на ринок двох нових трейдерів з Європи](#). Європейська мережа операторів ENTSOG надала "Укртрансгазу" [право присвоювати коди ідентифікації учасникам ринку](#).

Уряд готовий до використання нових, європейських інструментів посилення безпеки постачання газу

28 вересня, в ході першого засідання Кластеру 3 (енергетика, транспорт, навколишнє середовище та сфера цивільного захисту) Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету Асоціації Україна – ЄС, українська сторона висловила [зацікавленість у створенні Енергетичного Союзу](#) та долученні до нього. Зокрема, позиція Міненерговугілля полягає у виробленні спільних підходів на посилення енергобезпеки – наприклад, запровадження єдиного стандартизованого довгострокового контракту на імпорт газу до ЄС, єдиної формули ціни на імпортований газ, доступу до інструментів ЄС для фінансування проектів з розбудови інфраструктури.

29 вересня Міненерговугілля оприлюднило [Звіт за 2015 рік](#) за результатами проведення моніторингу безпеки постачання природного газу. Документ підготовлено згідно вимог статті 29 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, статті 7 Закону "Про ринок природного газу" та доручення прем'єр-міністра України. При формуванні Звіту було взято до уваги Керівні принципи Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо підготовки оновленої заяви з безпеки постачання енергетичних ресурсів.

Також у вересні Міненерговугілля затвердило Положення про функціональну підсистему безпеки нафтогазового комплексу єдиної державної системи цивільного захисту ([Наказ № 589](#)) та подібні документи у електроенергетичному та ядерно-промисловому комплексі,

вугільно-промисловому комплексі. Метою створення підсистем є захист персоналу підприємств від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період, забезпечення готовності до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації. Примітно, що Міненерговугілля також підготувало інфографіку ["6 міфів підготовки до зими"](#) та презентацію про те, як ведеться підготовка до опалювального сезону в умовах початку реформ та старту процесу деолігархізації галузі. Також, [Міненерговугілля спростувало раніше поширену інформацію](#) про нібито відбирання газу в приватних компаній і заявило, що цього року [вперше буде використано](#) правила згідно з новим законом про ринок газу.

Міненерговугілля наполягає на вчасній підготовці до опалювального сезону

У вересні прем'єр-міністр [А.Яценюк звинуватив](#) Міненерговугілля у зриві підготовки до опалювального сезону, оскільки не накопичено достатньо вугілля на станціях. В цей час віце-прем'єр В.Вошецький, який із серпня [очолював міжвідомчу робочу групу з питань підготовки до осінньо-зимового сезону](#), перед своєю [відставкою](#) заявив, що уряд [не контролює ситуацію в енергетиці](#). Разом із тим, [міністр В.Демчишин](#) поінформував про майже 2 млн. тонн вугілля на складах, для забезпечення нормальної роботи теплоелектростанцій потрібно ще близько 900 тис. тонн вугілля, яке буде закуплено до середини жовтня.

Міненерговугілля затверджено обсяги запасів палива для забезпечення роботи електростанцій в осінньо-зимовий період 2015/ 16 року ([Наказ № 566](#)). Зокрема, для кожної енергогенеруючої компанії та ТЕС визначено цільовий показник по запасах вугілля та 10-денний запас мазуту як резервного палива. Згідно зі [стенограмою засідання уряду від 26 серпня](#), Міненерговугілля також працює над збільшенням розрахунків областей за спожиті енергоресурси для належного фінансування закупівель ядерного палива.

У парламенті реєструються численні ініціативи для уникнення підприємств ПЕК банкрутства та вчасного погашення боргів

У парламенті зростає кількість зареєстрованих проектів законів щодо врегулювання проблем з погашенням боргів підприємств на ринку енергії. Так, законопроект "Про забезпечення розрахунків у паливно-енергетичному комплексі" ([реєстр. № 3090](#)), внесений 15 вересня народним депутатом О.Мусієм (позафракційний), пропонує продовжити мораторій на погашення боргів підприємствами ПЕК до квітня 2017, однак 8 жовтня зареєстрований проект Постанови ([реєстр. № 3090/П](#)) від нардепа М.Мартиненка (фракція "Народного фронту") про повернення цього законопроекту на доопрацювання.

Також народними депутатами І.Насаликом і С.Тригубенком (обидва – фракція "Блоку Петра Порошенка") зареєстрований проект закону "Про внесення змін до Закону "Про забезпечення сталого функціонування підприємств ПЕК" ([реєстр. № 3097](#)), яким пропонується внести НАК "Нафтогаз України" до переліку підприємств, проти яких [не можна порушити](#) банкрутство, і так само М.Мартиненком зареєстрований проект постанови ([реєстр. № 3097/П](#)) про повернення цього законопроекту на доопрацювання.

Законопроект "Про внесення змін до деяких законів України щодо питань проведення підприємствами теплоенергетики розрахунків за спожитий природний газ" ([реєстр. № 3068](#)), внесений 15 вересня депутатом А.Мартовицьким (фракція "Опозиційного блоку"), пропонує змінити підходи до санкцій, що накладаються на підприємства теплоенергетики за Законом № 423-VIII "Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України". Так, автор пропонує передбачити можливість списання пені, штрафних та фінансових санкцій (3% річних та індекс інфляції), що підлягають стягненню на підставі рішення суду, були або можуть бути нараховані на заборгованість теплогенеруючих та/або теплопостачальних організацій за природний газ, що утворилась станом на 1 липня 2015 року.

Питання розрахунків також були порушені у рішеннях Кабміну щодо зовнішніх контрактів "Нафтогазу" ([Постанова від 30 вересня № 777](#)). Наприкінці вересня Міненерговугілля

затвердило обрання ТОВ "Північно-східна консалтингова група" оцінювачем для визначення ринкової вартості акцій НАК "Нафтогаз України" ([Наказ № 624](#))

У сфері реформи газового ринку:

Закони, необхідні для запуску ринку природного газу, не розглядалися, тоді як більша частина вторинного законодавства вже прийнята

У вересні до парламенту були внесені низка урядових законопроектів щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу – [№ 3072](#) (узгодження положень, можливість платного користування газорозподільними системами), [№ 3073](#) (зміни до Податкового кодексу), [№ 3074](#) (зміни до Митного кодексу, зокрема здійснення операцій заміщення газу, тобто бекхолу).

Зокрема, законопроектом № 3072 передбачено узгодити положення більше десятка законів та кодексів із положеннями Закону "Про ринок природного газу", зокрема в частині експлуатації газотранспортних та газорозподільних систем, скасування кваліфікації постачання природного газу як житлово-комунальної послуги, можливості платного користування газорозподільними системами, забезпечення переходу від поняття "гарантований постачальник" до поняття "постачальник природного газу із спеціальними обов'язками", конкурентного середовища щодо виконавців робіт із встановлення лічильників газу, перенесення терміну встановлення лічильників газу для приготування їжі до 1 квітня 2017 року тощо.

1 жовтня Кабінет Міністрів затвердив Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у перехідний період ([Постанова № 758](#)). Положення діятиме до 1 квітня 2017 року, водночас до 31 березня 2016 року уряд встановив пільгову роздрібну ціну на природний газ, який використовується населенням для індивідуального опалення або комплексно – в розмірі 3,6 грн. за 1 кубометр у разі використання до 200 кубометрів природного газу на місяць. Документ не позбавляє побутових споживачів та виробників теплової енергії права обирати постачальника газу та купувати газ за цінами, що вільно встановлюються сторонами договору.

На виконання закону Міненергівугілля оприлюднило [проект постанови Кабінету Міністрів "Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України", проекту постанови Кабінету Міністрів "Про забезпечення розрахунків за спожитий природний газ"](#) (затвердження порядків, передбачених п.6 ст.11 Закону "Про ринок природного газу"), а також проект Постанови Кабінету Міністрів щодо [нової редакції Тимчасового положення про порядок розрахунків за надання населенню послуг з газопостачання в умовах використання лічильників природного газу \(будинкових або на групу будинків\)](#).

У вересні НКРЕКП отримала лист від Секретаріату Енергетичного Співтовариства, в якому надано позитивну оцінку щодо відповідності розроблених нормативно-правових актів європейському законодавству. 30 вересня на відкритому засіданні регулятора було [прийнято постанови](#) про затвердження:

- Кодексу газотранспортної системи;
- Кодексу газорозподільних систем;
- Кодексу газосховищ та критеріїв, згідно з якими до певного газосховища застосовується режим договірної доступу або режим регульованого доступу;
- Правил постачання природного газу;
- Типового договору постачання природного газу постачальником "останньої надії";
- Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам;
- Типового договору розподілу природного газу;
- Типового договору транспортування природного газу;
- Типового договору зберігання (закачування, відбору) природного газу;

- Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання. Перед цим, 24 вересня НКРЕКП серією постанов № 2382-2426 затвердила нові тарифи [на транспортування газу розподільними трубопроводами](#) і [на транспортування газу магістральними трубопроводами](#), які почали діяти для газорозподільних компаній з 1 жовтня.

Частину із проектів згаданих документів було оприлюднено у вересні повторно, зокрема в статусі проекту все ще перебуває [нова редакція Алгоритму розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання постачальників природного газу, на яких покладені спеціальні обов'язки](#).

Також регулятор оприлюднив пропонується [проект змін до алгоритму визначення нормативу перерахування коштів для проведення розрахунків за природний газ](#), який передбачає більш жорсткий механізм розрахунків енергогенеруючих підприємств з НАК "Нафтогаз України" за поточне споживання природного газу та погашення заборгованості з початку 2015 року.

Варто зазначити, що розробка вторинного законодавства в НКРЕКП відбувалася за допомоги [спільного Проекту Світового банку та Єврокомісії](#) з технічної підтримки реформування газового сектору України (допомога газу від консалтингових компаній Ramboll і CMS McKenna LLC), а також короткострокової консультативної допомоги Claritas Energy Advisors в рамках [Програми Партнерства в сфері регулювання енергетики](#), яка реалізується Національною Асоціацією членів комісій з регулювання комунальних підприємств США (NARUC), за фінансової підтримки Агентства з міжнародного розвитку США (USAID).

З наближенням місцевих виборів, у парламенті зростає кількість "соціальних ініціатив" щодо цін на газ для населення

Зокрема, 15 вересня народними депутатами С.Капліним та О.Сугоняком (обидва – фракція "Блоку Петра Порошенка") внесений законопроект "Про встановлення справедливої та економічно обґрунтованої ціни постачання природного газу власного видобутку для потреб населення" ([реєстр. № 3104](#)). Документ пропонує виключити зі структури ціни на газ для населення дохід ("маржу") НАК "Нафтогаз України", збір у вигляді цільової надбавки, рентні платежі за видобуток газу, податок на додану вартість тощо.

У жовтні до Верховної Ради поступив законопроект "Про внесення змін до Розділу VII Прикінцеві та перехідні положення Закону України "Про ринок природного газу" (щодо спрямування населенню природного газу вітчизняного видобутку у повному обсязі)" ([реєстр. № 3216](#)). Автор ініціативи – народний депутат Ю.Тимошенко (фракція "Батьківщини") – пропонує спрямовувати населенню природний газ вітчизняного видобутку у повному обсязі, причому в перехідний період до 1 квітня 2018 року.

У вересні між урядом і депутатами [відбулись публічні дискусії](#), під час яких Робоча група з перевірки тарифів [звернулась до Кабінету Міністрів](#) із запитом перевірити достовірність дефіциту "Нафтогазу". У самому уряді вважають, що [підстав переглядати тарифи](#) немає

Звіт "Нафтогазу" став не лише кроком до більшої прозорості, а й цінним документом для розуміння реформ

29 вересня НАК «Нафтогаз України» оприлюднила [річний звіт групи за 2014 рік](#), включно з консолідованою фінансовою звітністю, незалежний аудит якої провела аудиторська компанія Deloitte. Публікація запізнилася на кілька місяців – за інформацією "Нафтогазу", додатковий час було витрачено на проведення робіт, які не виконувалися у попередні роки. Зокрема, вперше з 2009 року було проведено переоцінку запасів вуглеводнів та оцінку основних засобів, а також проведено ґрунтовний [аналіз дебіторської заборгованості](#) групи, який було оприлюднено окремо.

Більша частина документу пояснює обрану "Нафтогазом" стратегію розвитку в загальному контексті реформи газового ринку України. Крім того, звіт [містить інформацію](#) про ключові ринки підприємств групи "Нафтогаз" (видобування, транспортування та постачання газу та

нафти), про реформу корпоративного управління, про ринкове ціноутворення на газ, про інформаційну політику, соціальну та екологічну відповідальність тощо.

У сфері реформи ринку електроенергії:

Уряд фіналізував і оприлюднив версію законопроекту про ринок електроенергії
У вересні, під час XIII Міжнародного форуму "Паливно-енергетичний комплекс України: сьогодні та майбутнє", було [представлено остаточну версію](#) проекту закону "Про ринок електричної енергії України", який буде спрямований Кабінетом Міністрів до парламенту. Документ було [оприлюднено](#) на сайті Міненерговугілля 22 вересня. На тему реформи ринку електроенергії відбулись [слухання в Комітеті](#) Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки, де з остаточною версією документу [було ознайомлено депутатів](#). Тим часом, НКРЕКП прийняла рішення [про 2 етап вирівнювання цін на електроенергію для населення та ліквідацію перехресного субсидіювання](#), відповідно до рішення від лютого 2015 року, прийнятого на виконання Коаліційної угоди.

Уряд шукає можливості для посилення ядерної безпеки і безпеки постачання електроенергії

7-8 вересня Україна та Австралія провели [двосторонні консультації](#), де обговорили подальшу співпрацю у диверсифікації джерел енергії для України, зокрема у сфері ядерної енергетики. Важливою також стала [зустріч Міненерговугілля та ЄБРР](#), де сторони обговорили чинні проекти та можливості щодо започаткування низки нових проектів у сфері енергетики, зокрема "Будівництво Канівської ГАЕС" та "Збільшення потужності Каховської ГЕС-2".

16 вересня Верховна Рада припинила дію угоди з Росією про співробітництво в будівництві енергоблоків № 3 та 4 Хмельницької АЕС ([Закон № 696-VIII](#)) та скасувала відповідний закон ([Закон № 697-VIII](#)).

30 вересня [Розпорядженням № 1020](#) уряд схвалив проект Угоди про фінансування Щорічної програми дій з ядерної безпеки 2014 року, підписати угоду уповноважений міністр економіки А.Абромавичус. Іншим [Розпорядженням № 776](#) від того ж дня, уряд вніс зміни до Комплексної (зведеної) програми підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних станцій, зокрема додавши частину про джерела фінансування, в якій витрати планується здійснювати за рахунок коштів від продажу електроенергії, що виробляється АЕС, а також коштів від ЄБРР та Євратома.

У вересні Міністерство енергетики [опублікувало Наказ № 571](#), яким визначило "Укрінтеренерго" компанією, яка має забезпечити паралельну роботу енергетичних систем України та Росії в частині позапланових перетоків.

ДТЕК продовжує залишатися монополістом на ринку експорту електроенергії

Наприкінці серпня відбувся [черговий щомісячний аукціон](#) з доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, участь в якому взяли три компанії. Він засвідчив, що конкуренція на ринку експорту електроенергії залишається вкрай низькою, а ДТЕК продовжує займати на ньому монопольне становище. Зокрема, компанія викупила 985 МВт доступу для експорту електроенергії в напрямку Словаччини, Угорщини та Румунії, а компанії "ТЕК" та "Донбасенерго" викупили лише по 5 МВт доступу в тому ж напрямку.

У сфері державного регулювання енергетики:

Міжнародні донори та партнери підтримали ініціативи, спрямовані на посилення незалежності регулятора, зокрема прийняття очікуваного закону про НКРЕКП

5 вересня відбулася презентація Стратегічної дорадчої групи з доопрацювання законопроекту про енергетичного регулятора [№ 2966](#), створеної аналітичним центром DiXi Group за підтримки Міжнародного фонду "Відродження". До складу Стратегічної дорадчої групи увійшли народні депутати - представники усіх 6 фракцій Верховної Ради, представники міжнародних об'єднань регуляторів, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, Групи підтримки України Європейської комісії, представники посольств, а також українські експерти у сфері енергетики та регулювання.

Так, учасниками Групи успішно проаналізовано законопроект на предмет ризиків для незалежності та професійності регулятора, створено зведений перелік зауважень, на основі яких почато розробку пропозицій з їх вирішення. Всі дотичні документи опубліковані [на окремій сторінці сайту коаліції "Енергетичні реформи"](#). На жовтень планується проведення стратегічної сесії, під час якої учасники Групи мають напрацювати фінальну версію пропозицій необхідних змін до законопроекту.

11 вересня відбулася [робоча зустріч](#) голови НКРЕКП Д.Вовка із заступником керівника Групи ЄС з підтримки України в питаннях енергетики Й.Бауром. У рамках зустрічі сторони обговорили низку питань, у тому числі стан підготовки законопроекту про регулятора та підготовку проекту Twinning "Підтримка Національної Комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у процесі реформування ринку електроенергії".

До речі, в рамках проекту Twinning НКРЕКП співпрацюватиме зі словацьким регулятором RONI (Regulatory Office for Network Industries), який став переможцем за результатами конкурсного відбору організації-партнера. 22 вересня відбулася [робоча зустріч](#), присвячена плануванню проекту.

У сфері відновлюваної енергетики:

Законопроектна діяльність, що стимулює розвиток альтернативної енергетики

7 вересня Кабінет Міністрів вніс до Верховної Ради законопроект про внесення змін до Закону України "Про теплопостачання" щодо передачі повноважень на встановлення тарифів та ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії з альтернативних джерел енергії ([реєстр. № 3047](#)). Як йдеться у пояснювальній записці, метою документу є створення умов для надання органам місцевого самоврядування повноважень із встановлення цін на теплову енергію, вироблену з альтернативних (нетрадиційних або поновлюваних) джерел енергії (до до 55 тисяч Гкал на рік), здійснення ліцензування таких суб'єктів виробництва місцевими державними адміністраціями, залишення за НКРЕКП повноважень з ліцензування та встановлення цін на таку енергію – вище згаданого обсягу виробництва тепла.

21 вересня Біоенергетична асоціація України [звернулась до віце-прем'єра Г.Зубка та голови профільного комітету Верховної Ради М.Мартиненка](#) із проханням обміркувати передачу повноважень органам місцевого самоврядування. На думку БАУ, існує висока ймовірність виникнення популізму на місцях і встановлення тарифу на тепло з альтернативних джерел енергії нижче рівня, прийнятного для інвесторів. Також експерти вважають загрозою брак кваліфікованих кадрів для розрахунку тарифів.

24 вересня урядовим комітетом [схвалено проект закону](#), розроблений Держенергоефективності та Мінрегіоном для стимулювання виробництва тепла з альтернативних джерел. Документ надає правові гарантії інвесторам щодо повернення вкладених інвестицій в реалізацію проектів через укладання з бюджетними установами довгострокових договорів на постачання теплової енергії, строк дії яких буде не меншим ніж строк окупності відповідних інвестиційних заходів (не менше 5 років).

У сфері навколишнього середовища:

16 вересня урядом схвалено Очікуваний національно визначений внесок України до проекту нової глобальної кліматичної угоди ([Розпорядження № 980-р](#)). Зазначимо, що станом на серпень проект документу [критикувався окремими громадськими організаціями](#) як такий, що не відповідає зобов'язанням України в рамках Енергетичного Співтовариства та Угоди про Асоціацію з ЄС.

24 вересня [в Мінприроди відбулось чергове засідання Робочої групи з охорони природи](#), де, серед іншого, було розглянуто стан наближення національного законодавства до Директиви про захист диких птахів. Опрацьовано та погоджено нову редакцію перекладу Директиви 2009/147/ЄС про захист диких птахів.

29 вересня у Верховній Раді зареєстровано [проект Постанови про прийняття за основу проекту Закону "Про оцінку впливу на довкілля" \(№ 2009а/П\)](#).

У сфері енергоефективності:

Нова Директива з енергоефективності – новий рівень зобов'язань

Під час 38 засідання Постійної робочої групи високого рівня Енергетичного Співтовариства, Єврокомісія представила свою пропозицію щодо імплементації Директиви з енергоефективності 2012/27/EU, а договірні сторони визнали, що імплементація її стане легшою із внесеними змінами, проте висловили занепокоєння стислими термінами (до 2020 року) та фінансовими викликами імплементації, закликавши Єврокомісію розширити фінансову підтримку імплементації Директиви. Постійна група високого рівня [схвалила текст Директиви](#) і передала до Міністерської Ради Енергетичного Співтовариства. Тим часом, одна з громадських організацій опублікувала переклад відповідної європейської Директиви [українською мовою](#).

Національний план дій з енергоефективності

Після додаткового відправлення на погодження позиції щодо викидів з Міністерством екології та природних ресурсів, Нацпландій з енергоефективності був розглянутий. Урядовий комітет з питань економічного розвитку та європейської інтеграції [підтримав відповідний проект розпорядження](#) и тепер документ очікуватиме на розгляд на засідання Кабінету Міністрів.

В Україні одна з енергетичних компаній збирається створити карту енергоефективності регіонів, в основі якої буде [Рейтинг енергоефективності регіонів](#) України за показниками витрат паливно-енергетичних ресурсів. Очікується, що буде проаналізовано і оцінено кінцевий рівень споживання енергії в 10 галузях переробної промисловості, сільському господарстві, видобувній промисловості, будівництві, сфері послуг і секторі житлового господарства областей України. Автори вказують, що рейтинг формуватиметься за методикою, базованою на методології Міжнародного енергетичного агентства (МЕА), а презентація дослідження запланована вже в листопаді.

Державні програми

За інформацією Держенергоефективності, 65% позичальників за держпрограмою з енергоефективності беруть кредити на заміну вікон (95% мешканців багатоквартирних будинків та 54% мешканців одноквартирних будинків). 31% позичає на енергоефективні матеріали (43% мешканців одноквартирних будинків), 3% за кредитні кошти міняють радіатори (3% мешканців багатоквартирних будинків і 2% - одноквартирних), 1% позичальників беруть кредити на вузли обліку (2% мешканців багатоквартирних будинків і 1% - одноквартирних).

Крім того, дані Агентства свідчать про різкий стрибок отримання кредитів у липні 2015 року (наприклад, у травні на вікна кредити взяли 64 позичальника, у червні 745 позичальників, а в липні – вже 2566 позичальників).

Агентство також заявило про розширення програми на теплові насоси та сонячні колектори. Загалом, станом до початку вересня було видано кредитів на [389,5 млн. грн.](#) Протягом першого тижня вересня видано [39,3 млн. грн.](#), другого тижня - [45,4 млн. грн.](#), протягом останнього тижня – майже [50 млн. грн.](#) Всього станом на 28 вересня на заміну газових котлів та придбання енергоефективних матеріалів видано [34 701 кредит на суму 575,3 млн. грн.](#) (з них для 55 ОСББ видано 7,79 млн. грн.).

Загальна кількість кредитів становить Держенергоефективності повідомили про нещодавнє поліпшення умов кредитування для ОСББ і ЖБК - один з банків збільшив максимальний термін кредитування з 5 до 10 років, а максимальну суму кредиту - з 3 до 10 млн. гривень. Все це сприяло зростанню зацікавленості [ОСББ, які взяли перший великий кредит на комплексну термомодернізацію будинку](#) зі 173 квартир на майже 2 млн. грн.. – держава відшкодує 40% самого кредиту на матеріали, а місцева влада – частину відсотків.

Держенергоефективності тим часом продовжує роботу з регіонами – [меморандуми про співпрацю](#) підписані з Одеською облдержадміністрацією, облрадою та Одеською міською радою (вже цього року мають внести зміни до обласного бюджету на спрямувати на погашення відсоткової ставки на енергоефективні заходи у житлових будинках не менше 200 тис. грн.). На Волині вже внесли зміни до Регіональної програми підвищення енергоефективності Волинської області на 2011-2020 роки, передбачивши [відшкодування населенню 25% відсоткової ставки за кредитом](#), залученим на впровадження енергоефективних заходів за державною програмою з енергоефективності. В [Черкаській області](#) на проведення заходів з енергоефективності з місцевих та районних бюджетів передбачено 62,3 млн. гривень, а до кінця року надійде ще 6,4 млн. гривень. В Агентстві повідомили, що станом на 28 вересня підписано вже [24 меморандуми, а також прийнято вже 44 регіональні та місцеві програми.](#)

У вересні Держенергоефективності відшкодувало виплати за кредитами, виданими за державною програмою з енергоефективності в липні [траншем в 22 млн. грн.](#)

На фоні цього Віце-прем'єр Г.Зубко звернувся до державних банків-учасників програми з проханням [знижити відсоткові ставки за кредитами](#), цитуючи при цьому зниження облікової ставки НБУ. Один з банків [повідомив про зниження](#) відповідних відсоткових ставок.

Можливості для фінансування

Держенергоефективності підписало Меморандум про співробітництво у сферах енергоефективності, енергозбереження та відновлюваної енергетики зі [Словацьким інноваційним енергетичним агентством \(СІЕА\)](#). Меморандум передбачає обмін досвідом (зокрема, щодо ефективних фінансових механізмів) проведення спільних семінарів між підписантами, конференцій тощо. Крім того, Агентство взяло участь у [Французько-українському бізнес-форумі](#).

Інформування

Держенергоефективності провело [кілька сотень заходів](#) в районних центрах України за координації свого Комунікаційного центру, розповідаючи про деталі Державної програми з енергоефективності, а також запрошуючи на такі семінари експертів, які розповідають про заходи з енергоефективності та потенційну економію. Серед тем, про які говорять на заходах – [заміна вікон](#) на нові з енергозберігаючим склом, встановлення [вузлів обліку енергоресурсів](#), тощо. [Учасниками](#) семінарів є мешканці відповідних районів, представники ОСББ, ЖБК, органів самоорганізації населення (ОСН), громадські організації, ЗМІ. Такі семінари безкоштовні, на них виступають представники Держенергоефективності, керівники райдержадміністрацій, райрад, представники ОСББ, регіональних філій державних банків (учасників програми), компаній-виробників енергоефективного обладнання та матеріалів,

експерти. Проводити заходи планують [до кінця жовтня](#). Станом на кінець вересня [проведено семінари у 338 районних центрах](#), які відвідали близько 7 тисяч громадян. Проведення семінарів завершено в місті Києві та шести областях України: Волинській, Донецькій, Луганській, Рівненській, Сумській та Тернопільській.

В Агентстві навіть [застерігають](#) про випадки шахрайства – появи осіб, які ходять по оселях і пропонують придбати у них енергоефективне обладнання та матеріали в кредит начебто за державною програмою. Тим часом до програми [приєднався](#) ще один будівельний гіпермаркет.

Важливою є робота [Комунікаційного центру при Держенергоефективності](#) – там ініціюють та координують проведення заходів. Зокрема, Центр розробив типову програму заходу, профілі спікерів та учасників, графік проведення семінарів, мотивує райдержадміністраціями до інформаційної роботи. Також функціонує [call-центр](#), оператори якого приймають телефонні дзвінки та повідомлення електронною поштою.

Спільно з проектом USAID "Муниципальная энергетична реформа в Україні" та Проектами Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) Держенергоефективності підготувало [брошуру](#), в якій описано зміст державної програми, переваги різноманітних заходів з енергоефективності, а також умови кредитування банків за програмою з енергоефективності. Відповідну брошуру роздають під час семінарів.

Енергетична ефективність будівель

Попри готовність тексту, законопроект "Про енергоефективність будівель" отримав зауваження від Енергетичного Співтовариства (зокрема, щодо обов'язковості сертифікації будівель) і не виноситься на урядові обговорення та затвердження. Тому необхідне проведення додаткових консультацій, які могли б наблизити позиції сторін до компромісу.

Тим часом у Мінрегіоні заявили, що [потенціал заощадження на використанні тепла в будинках](#) є доволі суттєвим – 40% на фоні 10% на стадії вироблення теплової енергії та 15% на стадії транспортування.

В Держенергоефективності наголосили, що [80% житлового фонду потребують термомодернізації](#), а для того, щоб утеплити весь житловий фонд країни, потрібно більше 800 млрд. грн. В свою чергу, проведення комплексної термомодернізації житлових будинків дозволить заощадити до 50% від сьогоденного споживання енергії.

У сфері нафти і нафтопродуктів:

У судах та парламенті розгортається боротьба за тарифи на транспортування нафти

3 вересня групою депутатів зареєстровано [законопроект № 3026](#) щодо зменшення плати за транспортування нафти магістральними нафтопроводами з метою стимулювання внутрішніх потоків сировини. Документ пропонує зменшити ставки рентної плати за прокачування до 10% від вартості транспортування нафти, а також скасувати коригуючі коефіцієнти.

Варто зазначити, що – [за повідомленням НКРЕКП](#) – в Окружному адміністративному суді м. Києва відкрито провадження у справі № 826/13823/15 за позовом ПАТ "Укртатнафта" до регулятора про визнання протиправною та скасування постанови НКРЕКП від 25.06.2015 № 1836 "Про встановлення тарифів на транспортування нафти магістральними трубопроводами ПАТ "Укртранснафта" для споживачів України".

17 вересня групою депутатів внесено у Раду [проект закону № 3129](#) щодо посилення кримінальної відповідальності за пошкодження магістральних або промислових нафтопроводів та нафтопродуктопроводів.

28 вересня Наглядова рада ПАТ "Укрнафта" [затвердила М.Роллінза на посаді голови компанії](#). Зі слів голови "Нафтогазу" А.Коболева, у 2015 році перед Роллінзом стоять два завдання – розробка стратегії "Укрнафти", а також сплата дивідендів компанії у держбюджет за 2014 рік. Водночас, відносини із міноритарними акціонерами – групою "Приват" – можуть

бути непростими: [згідно інформації](#) народного депутату С.Лещенка (фракція "Блоку Петра Порошенка"), І.Коломойський платив секретну компенсацію колишньому главі "Укрнафти" для того, щоб той передав свої повноваження заступникам голови правління В.Пустоварову або О.Кушу, які захищали бізнес-інтереси олігарха.

На цьому фоні підконтрольна останньому "Укртатнафта" вирішила [зберігати нафту на потужностях однієї з одеських компаній](#), оскільки майже всі резервуари вже більше року зайняті технологічною нафтою "Укртранснафти". Водночас, "Нафтогаз" запропонував Кабміну [продати технологічну нафту](#), що зберігається на потужностях "Привату".

У сфері статистики:

У відповіді на запит аналітичного центру DiXi Group, Держстат повідомив, що опрацьовує інформацію щодо середніх цін на газ та електроенергію для кінцевих споживачів, які склались у I та II півріччі 2014 року. Дані були надані НКРЕКП і після обробки будуть подані до Енергетичного Співтовариства.

У сфері конкуренції:

АМКУ демонструє нову якість роботи, розпочавши справу про зловживання монополізмом, водночас демонструючи готовність вести діалог з учасниками ринку
14-17 вересня представники Групи ЄС з підтримки України провели [Місію з аналізу інституційного потенціалу в сфері конкуренції](#) (в рамках програми ТАІЕХ). Метою місії було вивчення інституційної спроможності Антимонопольного комітету України, а також стану конкуренції на різних ринках з метою подальшого сприяння у вдосконаленні діяльності АМКУ та гармонізації зі стандартами ЄС.

17 вересня [АМКУ ухвалив рішення про порушення справи](#) про зловживання монополієм становищем групою компаній ДТЕК – відповідне впровадження відкрито 18 вересня. З відповідною заявою про порушення справи до АМКУ звернулася НКРЕКП. За словами голови АМКУ Ю.Терентьева, проміжні результати будуть повідомлені не раніше ніж за два місяці.

Іншим рішенням того ж дня АМКУ затвердив рекомендації НКРЕКП щодо усунення недоліків у механізмі формування оптової ринкової ціни на електрику. Зокрема, регулятор має розробити і затвердити порядок формування прогнозованої оптової ринкової ціни з урахування граничної ціни системи щодо вугілля та умовно постійних витрат суб'єктів генерації.

23 вересня [завершився термін](#) для подачі до Мінекономрозвитку проектів, які претендують на отримання державних інвестицій. Як повідомляє відомство, цього року відбір проектів буде вперше розглядатися за новою прозорою процедурою. Всього надійшов 31 проект із загальним бюджетом 13,9 млрд. грн. Серед ключових критеріїв відбору проектів – мінімальні витрати на реалізацію проекту та позитивна NPV (Net present value), тобто вигода, яку держава, як інвестор, очікує отримати після його реалізації. Інші критерії - відповідність запропонованого технічного рішення проблемі, вплив проекту на показники бюджету (зменшення витрат на експлуатацію об'єкта), наявність належного кадрового, матеріально-технічного забезпечення та ін.

Що стосується приватизації, то 23 вересня Кабінет Міністрів схвалив перелік об'єктів, в процесі приватизації яких можуть бути залучені радники – це, зокрема, "Центренерго", Одеський припортовий завод, та 5 державних пакетів обленерго ([Розпорядження № 1028-р](#)).

28 вересня в АМКУ відбувся круглий стіл на тему "Актуальні питання захисту економічної конкуренції на ринках бензинів і дизельного пального", за підсумками якого учасники домовилися про спільні заходи для [розроблення Правил професійної етики на ринках](#)

[бензинів і дизельного пального](#) та науково-експертних досліджень відповідних ринків. У засіданні взяли участь керівництво АМКУ, представники Адміністрації Президента, Міненерговугілля, учасників ринку, науковці та аналітики ринку. Як йдеться у повідомленні, 2 вересня АМКУ були надані обов'язкові для розгляду рекомендації операторам ринку.

У сфері соціальної політики:

Напередодні опалювального сезону держава працює над удосконаленням системи надання житлових субсидій, щоб знизити соціальну напругу

Програма житлових субсидій наразі [залишається головним механізмом забезпечення соціального захисту](#) найбільш вразливих верств населення під час оплати ними житлово-комунальних послуг. Уряд продовжує працювати над спрощенням порядку призначення субсидій. [Постановою № 752](#) від 23 вересня, зокрема, [скасовано низку факторів, які унеможлилювали чи гальмували процес призначення субсидій](#), серед яких, наприклад, необхідність обов'язкового оформлення особових рахунків на сплату послуг ЖКГ. Крім того, визначено вичерпний перелік документів, які враховуються комісією при ухваленні рішення про призначення субсидії з урахуванням лише осіб, що фактично проживають у помешканні; у разі розбіжності в даних про склад зареєстрованих осіб і про кількість осіб, яким нараховується плата за послуги, для розрахунку субсидії використовуються дані про склад зареєстрованих тощо.

Подібні нововведення мають значно прискорити надання субсидій. Це вкрай актуально, оскільки кількість звернень за призначенням житлових субсидій суттєво зросла: як зазначають у Мінсоцполітики, напередодні опалювального сезону [вона збільшилася з 88 до 148 тис. звернень на тиждень](#). Через велику завантаженість людей, задіяним в оформленні субсидій, [Кабмін вирішив виділити додаткові 56 млн. грн.](#), котрі підуть на підвищення їхньої заробітної плати. Водночас, у Мінсоцполітики зазначили, що система субсидій ефективно працюватиме лише тоді, коли місцеві органи влади, на яких покладене завдання вчасно і в повному обсязі оформлювати субсидії, розуміють, що [для них це сьогодні є питанням номер один](#). У міністерстві також наголосили на тому, що підвищення соціальних стандартів, яке відбулося нещодавно, [не вплине на розмір субсидій, які вже були призначені](#).

Станом на середину місяця, вже [більше 2 млн. 800 тис. родин оформили субсидію](#) за новою системою. Міністр соціальної політики П.Розенко зазначив, що тільки 1% людей отримує відмову в її наданні. Він підкреслив, що відмови здійснюються з абсолютно об'єктивних причин і жодних [штучних обмежень для оформлення субсидій на сьогодні немає](#). Очікується, що до кінця по них звернеться [4,7 млн. родин](#), тим паче, що у держбюджеті для забезпечення населення субсидіями передбачено [24,5 млрд. грн.](#) За словами прем'єр-міністра А.Яценюка, ще 5,9 млрд. грн. передбачено в змінах до Державного бюджету на [компенсацію різниці в тарифах](#) у зв'язку з ростом курсу долара ([Постанова Кабінету Міністрів № 723 від 2 вересня](#)).

Крім того, Кабмін відповідно до повноважень, наданих новим законом про ринок газу, [ухвалив рішення щодо надання соціальної норми в обсязі 200 кубометрів газу за ціною 3600 грн. за тис. кубометрів для всіх домогосподарств](#), які використовують природний газ для опалення. Прем'єр-міністр А.Яценюк зазначив, що це вдвічі менше, ніж гранична ціна природного газу, яка наразі становить 7188 грн.